

Lavtemperatur-fjernvarme og VE i fjernvarmen

Emil Reinhold Kristensen
11/04-2024
Energiforum Danmark

Emil Reinhold Kristensen

Energiplanlægger & projektleder

 Sustainable Energy Planning

 København

 Sustainable Cities, Aalborg Universitet

 erkr@ramboll.com

 51 61 10 20

Emil R. Kristensen

Energiplanlægger på 5. år.

Uddannet Cand. Polyt. fra Aalborg Universitet for Sustainable Cities.

Arbjedsområde

Projektforslag

Udarbejde projektforslag for "gaskommuner", udvidelse af eks. system og landsbyer

Varmeplaner

Varmeplaner for at sikre klarhed for borgerne i kommunerne

Kortlægninger

GIS-kortlægninger inden for overskudsvarme, procesvarme, fjernvarme og fjernkøling

Strategisk energiplanlægning

Rådgivning indenfor de valg der skal tages iht. fremtidens energisystem

Udpluk af opgaver i Energy Systems

Varmeplanlægning Samfunds- selskabs og brugerøkonomiske og tekniske beregninger, for at sikre den mest kosteffektive løsning.

Kortlægninger GIS-kortlægninger for at skabe værktøj, der kan optimere planlægningen samt skabe bedre kommunikation.

Varmepumper Rådgiver for overskudsvarme-projekter med datacentre, havvand, P2X, drikkevand, luft, køling, mv.

Hydraulik Hydrauliske beregninger.

Tilsyn og byggeledelse Hjælpe med udførelsen af projekter inden for fjernvarme.

Rambøll

Uafhængigt arkitektur-, ingeniør- og konsulentfirma

Skaber bæredygtige løsninger inden for energi, bygninger, transport, vand, affald, industri, finans, teknologi, sundhedsvæsen og offentlige sektorer.

Grundlagt i 1945 i Danmark

Ejet af Rambøll Fonden - Rambøll Fonden, der sikrer langsigtede stabilitet

Partner for Sustainable Change.

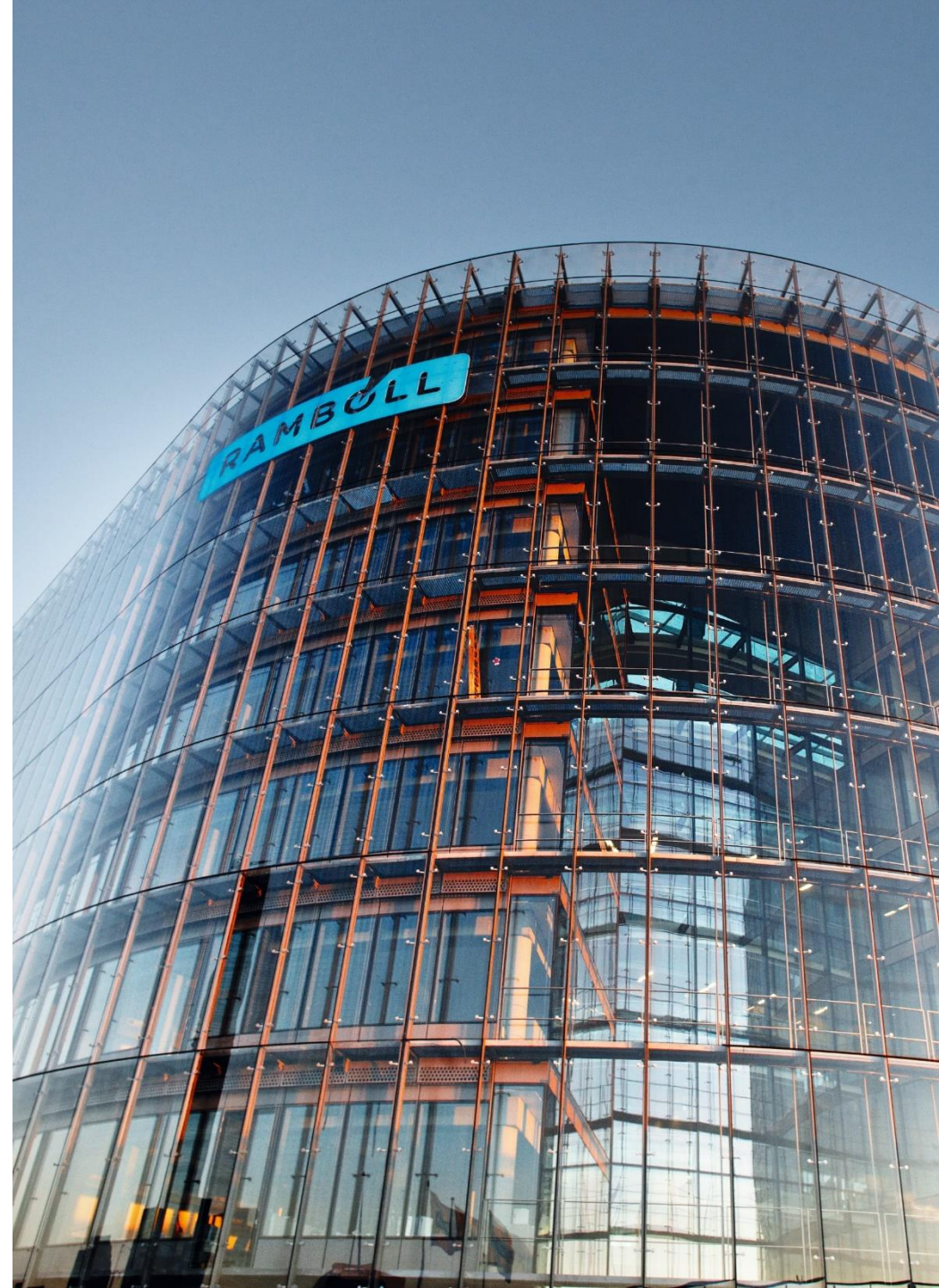
35

Lande hvor Rambøll har
kontorer

18,000

Ekspertter

Dagsorden

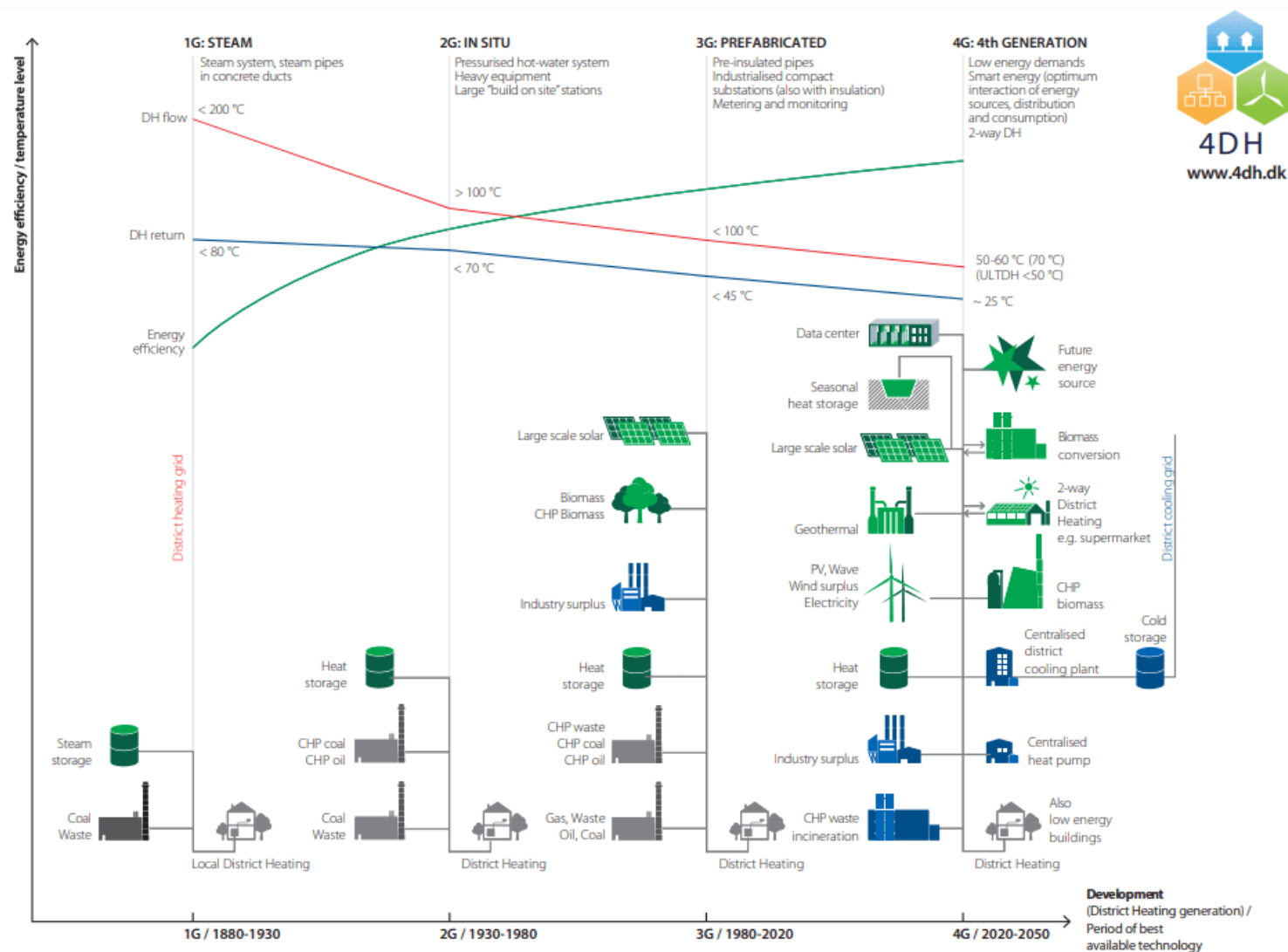
1. Fjernvarmens udvikling og brændselsforbrug
2. 4. generations fjernvarme (lavtemperatur-fjernvarme)
3. Integration af VE i fjernvarme
4. Hvordan skal fjernvarmen udvikle sig i fremtiden

Fjernvarmens udvikling

Fra 1. generation til 4. generation

Fjernvarmen har udvikles sig på flere parametre

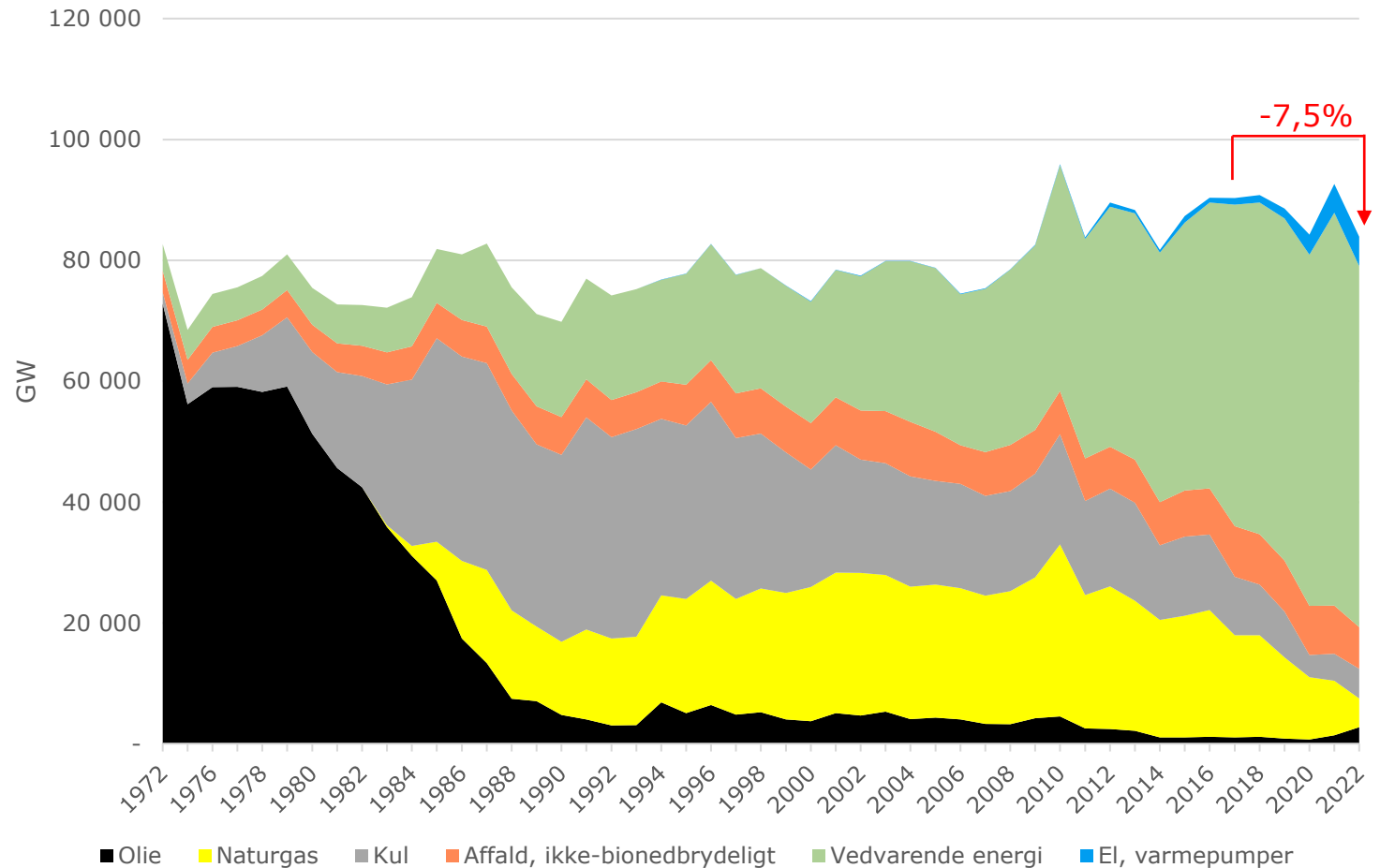
- Både fremløbs- og returløbstemperaturen er faldet
- Tidligere var fjernvarme baseret på store centrale kraftvarmeværker
- Kombineret fjernvarme og – køling i større systemer
- Stadigvæk brug for kraftvarmeværker – men hvilke brændsler skal der bruges?

Energiforbrug i fjernvarmen

- De fossile brændsler er på vej ud af fjernvarmen – hovedsageligt spidslastproduktion
- Varmepumperne er på vej ind
- Det samlede brændselsforbrug holdes stabil ift. antal fjernvarmeforbrugere
- Vedvarende energi er dominerende – men hvad består denne kategori af?

Brændselsforbrug i fjernvarmen

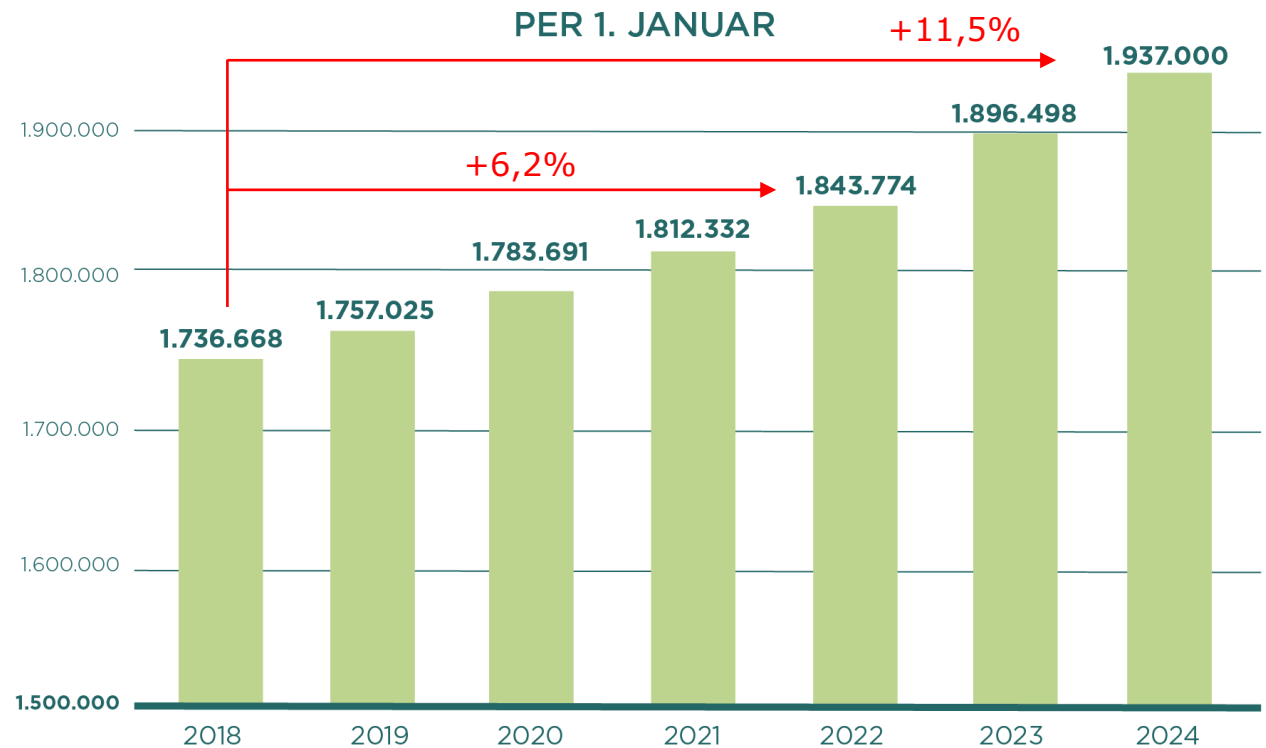

Kilde: Energistyrelsen

Energiforbrug i fjernvarmen

- De fossile brændsler er på vej ud af fjernvarmen – hovedsageligt spidslastproduktion
- Varmepumperne er på vej ind
- Det samlede brændselsforbrug holdes stabil ift. antal fjernvarmeforbrugere
- Vedvarende energi er dominerende – men hvad består denne kategori af?

ANTAL FJERNVARMEOFORBRUGERE I DANMARK

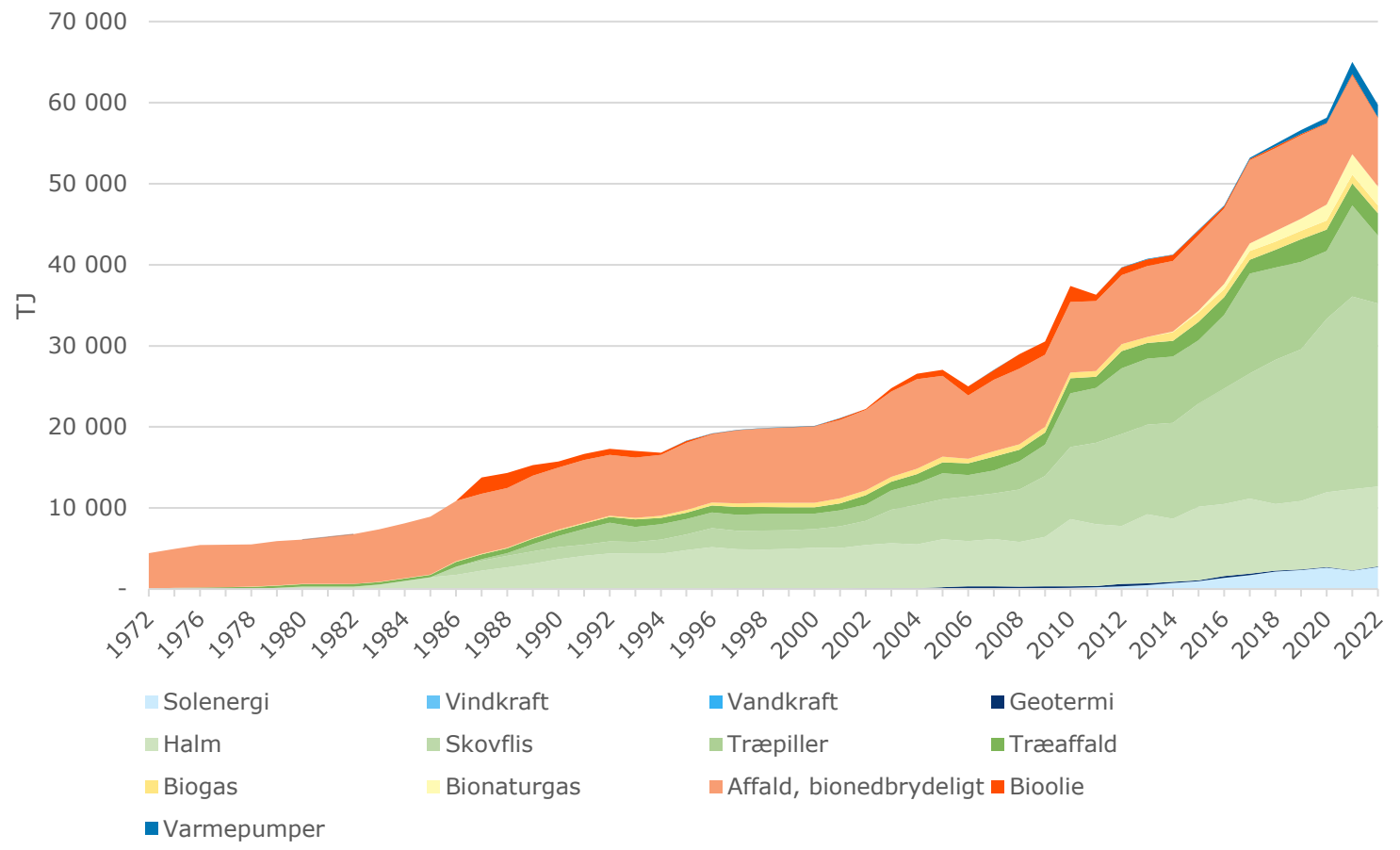
Kilde: Dansk Fjernvarme

Vedvarende energi i fjernvarme

- Biomasse står for ca. 58%
- Solvarme og geotermi står for ca. 8%
- Biomassen har været et godt overgangsbrændsel – væk fra olie, kul og naturgas, men der er efterspørgsel på en udfasning

Fordeling af vedvarende energi

Kilde: Energistyrelsen

Fordele ved 4. generations fjernvarme (lavtemperatur-fjernvarme)

Flere strenge at spille på

- Forsyningssikkerhed
- Pris

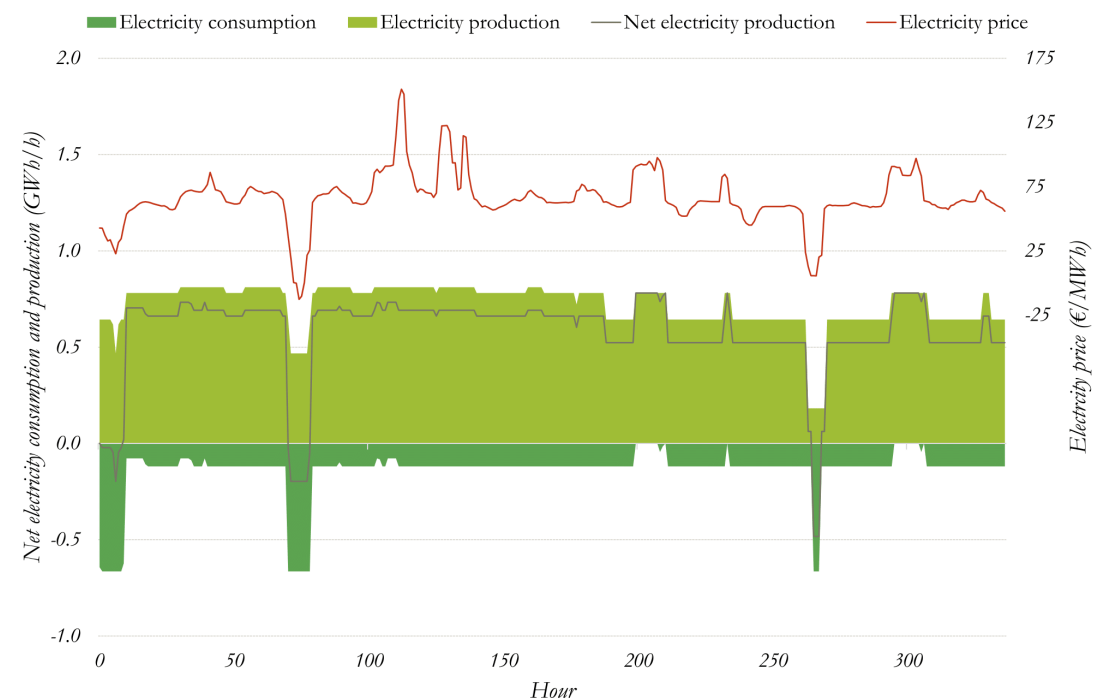
Elprisen og de andre brændselspriser går op og ned – medfører fleksibelt energiforbrug

Decentralt, kan udnytte mange forskelle energikilder

Udfase fossile brændsler

Elektrificering af fjernvarmen – sammenspil med elsystemet

Større energieffektivitet

Fjernvarmens udvikling i fremtiden

Sol og vind

Integration af VE i fjernvarme – elektricitet og lagring

Vindenergi

Termisk lagring

Solenergi

Integration af VE i fjernvarme - overskudsvarme

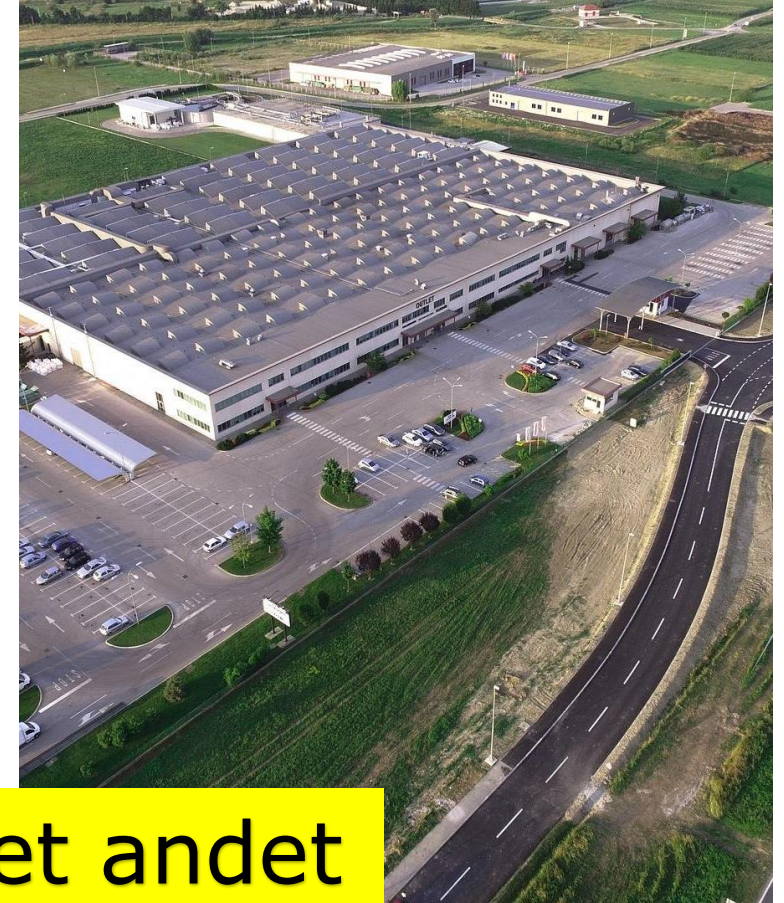
Renseanlæg

Power-to-X

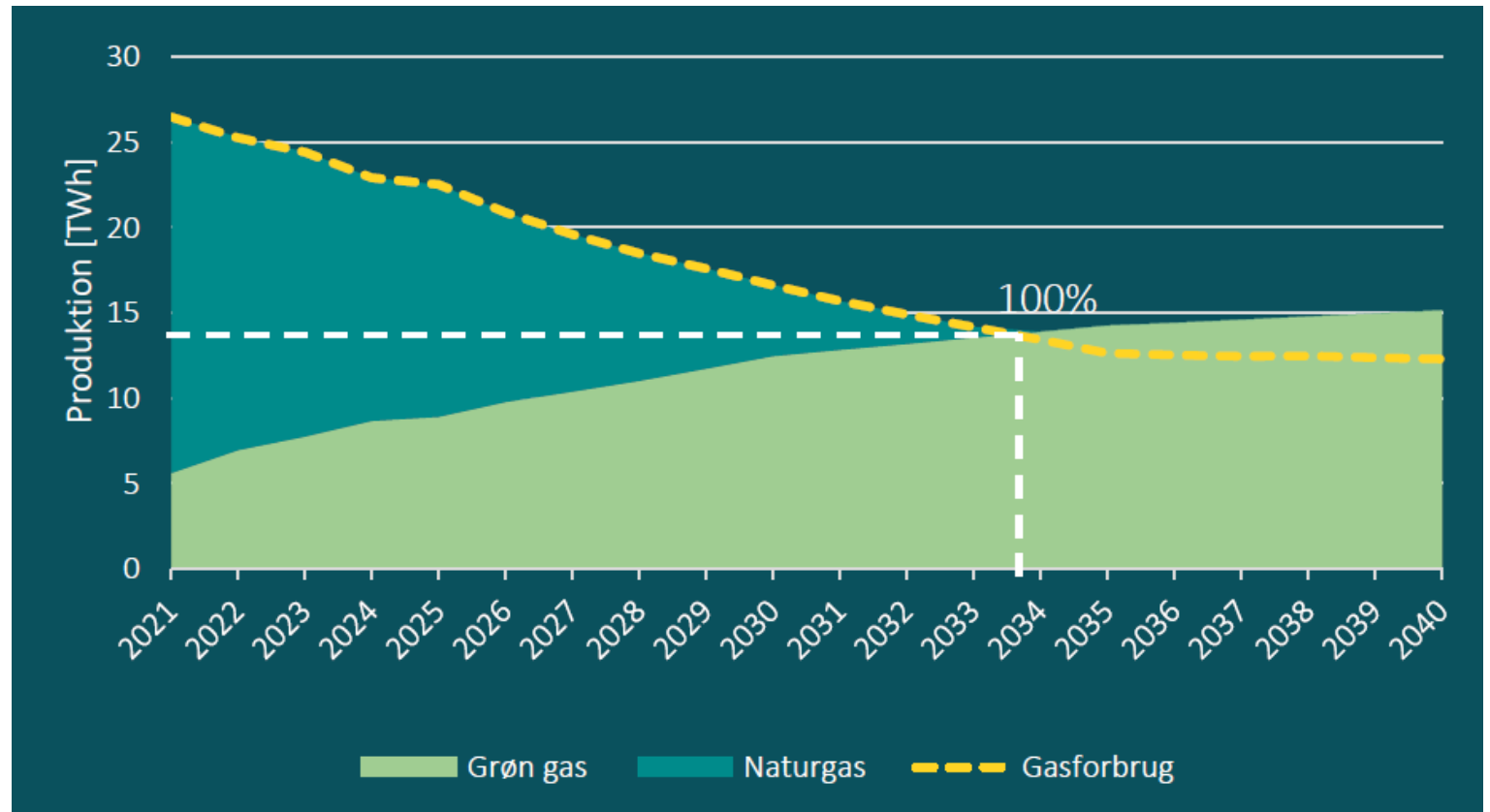
Datacenter

**Og meget andet
overskudsvarme!**

Og hvad med gassen?

- Gassen er CO₂-neutral i 2030 – eller måske lidt senere...
- MEN, kun hvis vi får reduceret forbruget
- Grøn gas i fremtiden som spidslastproduktion, vil derfor være fordelagtigt

Kilde: Evida, Energinet

Eksempler på udviklingen af forskellige størrelser fjernvarmesystemer

OBS. Meget generaliserende og med
forbehold!

Typisk mindre by

Omkring 200 – 1.000 kunder

- Fra fossile brændsler til "plug-and-play" løsning

I dag

- Gasmotor som grundlast
- Gaskedel som spids- og reservelast

I fremtiden

- Luft-varmepumpe som grundlast
- Gaskedel som spids- og reservelast
- Evt. solvarme
- Varmeakkumuleringstank

Typisk mellemstor by

Omkring 1.000 – 20.000 kunder

- Biomasse reduceres og holdes lokal samt varmen elektrificeres

I dag

- Biomassemotor som grundlast
- Biomassekedel som spids- og reservelast
- Varmeakkumuleringstank

I fremtiden

- Varmepumpe på overskudsvarme, spildevand eller luft som grundlast
- Beholde biomassekedel som mellemlast – med lokal biomasse
- Evt. solvarme
- Elkedel som spids- og reservelast
- Ekstra varmeakkumuleringstank

Typisk storby

Over 20.000 kunder

- Store overskudsvarmekilder skal udnyttes, og de fluktuerende elpriser skal udnyttes i en større grad

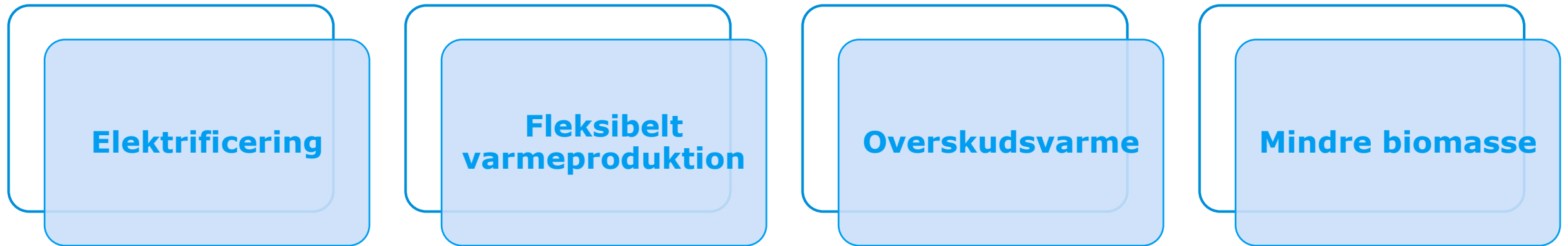
I dag

- Affaldsforbrænding og biomassekraftvarme som grundlast
- Lidt overskudsvarme og biomasseanlæg som mellemlast
- Elkedler og gaskedler som spids- og reservelast
- Varmeakkumuleringstanke

I fremtiden

- Mindre affaldsforbrænding, stop for biomassekraftvarme(?)
- Store mængder overskudsvarme (P2X, datacentre, carbon capture) ELLER geotermi
- Flere elkedler, og holder fast i gaskedlerne
- Flere varmeakkumuleringstanke og evt. sæsonlager

Fællesnævner for omstilling i de forskellige fjernvarmesystemer

Fokus på bygningsejerne

Bl.a. de kommunale bygninger

Hvad skal bygningsejere være klar på?

- Husk en god dialog med det lokale fjernvarmeselskab

Baseret på tendenserne i de forskellige byer, vil der ses mere:

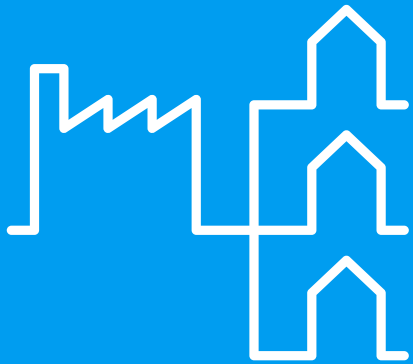
- Elektrificering
- Overskudsvarme

Dette kan medføre **lavere temperaturer i fjernvarmen**, da varmepumperne ikke kan producere de samme høje temperaturer, og så skal overskudsvarmen ikke boostet lige så meget for at hæve fremløbstemperaturen

Ved lavere fjernvarmetemperaturer, der sendes igennem de samme rør, vil der blive overført mindre energi

- Bygningerne skal blive bedre til at spare på varmen, og bruge den mest fornuftig (Afkøling og indregulering)

Gevinst ved at spare på varmen?

“Men hvad med den faste tarif – man sparer ikke meget, når halvdelen af udgiften er fastlagt på forhånd”

Fjernvarmeselskaberne skal følge udviklingen men de er også forpligtet til at have rettidig omhu

- Skal sikre, at de kan hvile-i-sig-selv
- Faste udgifter til afskrivninger, lønninger, fast D&V

Kan sammenlignes med en fast afbetaling, hvis man låner til en varmepumpe

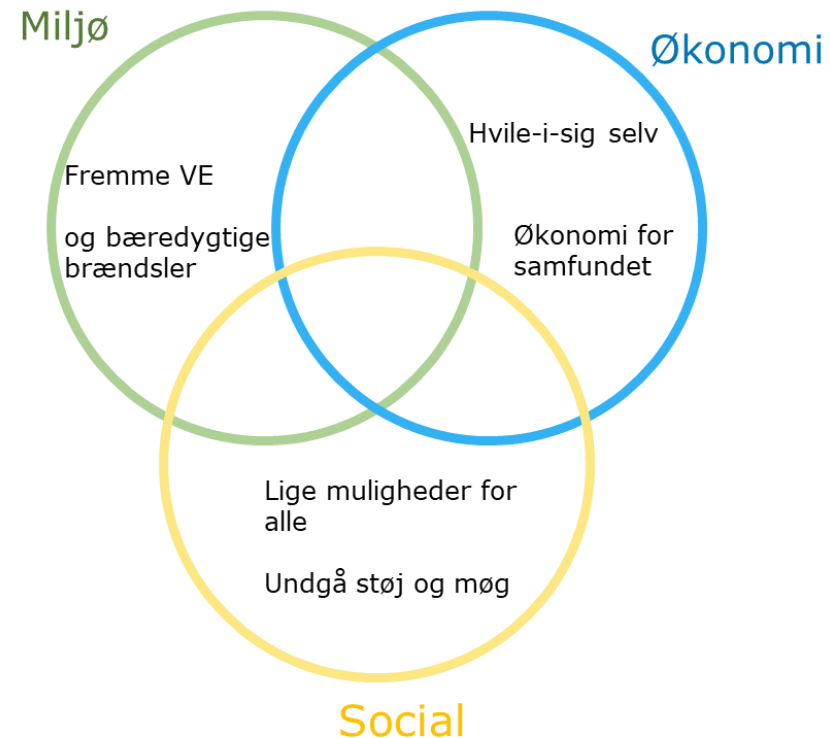
Samfundsmæssigt ansvar over for borgerne – men fjernvarmen skal også være omstillingsparat

Bygningsreglementet fravælger fjernvarmen

Varmeplanlægning har altid arbejdet efter varmforsyningsloven, for at **sikre den mest bæredygtige løsning**

Men bygningsreglementet straffes bygherre for at vælge fjernvarme pga. et energirammebehov.

- Fjernvarme: faktor 0,8
- Varmepumpe og solvarme: faktor 0,6

Tak for jeres opmærksomhed
- nogle spørgsmål?